

COMUNICATO n. 2991 del 30/10/2024

Traduzione in cimbrio

Zuargètt in Trentino di vorsitzarung vo ARGE ALP 2024-2025

[Cimbrio] Àhevant von 25 von bimmat 2024 sin atz 24 von bimmat 2025 da autonome Provìntz vo Tria bart hãm di vorsitzarung vo ARGE ALP, da arbat Kamòuschafft von alpinar redjongen. Àzonemma ditza hoach Àmt auz in Kantòu Ticino, pittnar zerimònie bodase iz gehaltet in da Gottardo Arena vo Ambri, in di redjong vodar Leventina, 50 km obar Bellinzona iztada gest di vitzevorsitzaren vodar autonome Provìntz vo Tria Francesca Gerosa pittnàndar pittar diridjènten von Àmt vor di zungmindarhaitn un auzantn sachandarn Elisabetta Sovilla.

Di Gerosa hatt genump toal pinn àndarn institutziònaln vortretar von zen redjongen vo ARGE ALP dar 55ª Konferéntz von schaffar von govèrne, bodase iz gehaltet auz pan mòrgas. In trèff izta khent vürgetrakk a relatziong übar bia zo redjra in bolf nemmante an studjo gemacht von Lânt Tiról nã in sèll boda iz khent auzgemancht vo Arge Alp 'z djar 2022. Dena hatta genump 'z bort di vitzevorsitzaren Gerosa, boda hatt gevorst, redante von bolf, zo halta kunt von peer boda lebet in di alpinar redjongen o, ombrómm disar argomént mocht o khemmen auzgeret pittnàndar. “Vor bazta ágeat in bolf, mochtma nèt untarschètzan in argomént, segante di problème peng ditza vich boda soìn haüt in Trentino un in àndre lentar, boda da nèt hãm soïne vortretar o”, hatta khött di Gerosa.

“I hãn gevorst zo reda von peer o, ombrómm i gloabe azta saibe mængl azta di alpinar lentar stian panàndar aftz ditza, i hãn geböllt machan merchan bia bichte 'z iz mittarbatn zbisnen alln in lentar gianante übar in grentzan, zoa zo sbera mearar in Euròpa aftz ditza, un darzuar soìn guat zo pensara prodjèkte pittnàndar o”. Hatta no khött di vitzevorsitzaren.

Di Gerosa, vüarante in gruaz von vorsitzar Maurizio Fugatti un vodar gantzàn provintziàl Djunta hatt gemacht bizzan ke 'z djar vodar trentinar vorsitzarung bart soìn mearar übar prodjèkte vo lem, vo arbat von djungen boda lem in di lentar von pèrng. Disar tèma un di esperientzan gemacht von djungen boda lem in alpinar raum un haltn hert un gian nèt vort bart soìn dar argomént von Prais Arge Alp 2025, boda bart khemmen auzgètt pròpio von Trentino.

Di schaffar von govèrno vo ARGE ALP, verte azta iz gest di konferéntz, hãm untarschibet zboa briavan. Dar earst nã in tèma zornìrt vodar vorsitzarung von Kantòu Ticino 2023 – 2024 übar bia zo nütza pezzar 'z bazzar, an gruntliche elemént azma bill haltn lente da alpinar ekonomì. In tèkst khinta khött bia bichte 'z iz azta alle mang bizzan bazta khint getànt in di àndarn alpinar redjongen übar disan sachandarn un bia 'z izta o mængl zo haba hèrta naügarne idee. In dise zaitn boma sek hoatar bazta iz drã vürzokhemma peng in bèkslom von bèttar, 'z zil vor di djar boda khemmen iz vennen solutziongen boda mang gian guat in pratika zo geba zuar in Lentar zo rispundra pazaitn balda iz mængl.

Dar zboate briaf o geat å in bèkslom von bèttar: dar tèma, defatte, iz dar sèll zo arbata pittnàndar balda auzvalln naturàln katastrofe boda vürkhemmen pròpio peng in bèttar boda bèkslt asó bahémme. Dar briaf iz pròpio übar bia ma mage vennen pittnàndar a stratedjì gelaich vor alle zo mindra di riskie bodada mang soìn in alpinar raum un lekk vür z'arbata pittnàndar un schafft mearare spetzifege rakomandatziungen.

Di konferéntz von schaffar von govèrno vo ARGE ALP hatt dena ågenump zo khöda daz soi hoatar übar dar stratedjì makroredjonàl vor da alpinar redjong (EUSALP) vodar Européan Uniong. 'Z izta khent khött, defatte, ke ma mocht stercharn da politische vüarom: vor daz sèll di bölle vo alln in redjongen vo ARGE ALP iz azma åhef a politische diskusiong zo vesta bazta mocht khemmen getânt vor earst in di djar boda khemmen.

Verte azta iz gest di Konferéntz von schaffar von govèrno, iztase gehaltet di zerimonie boda soìn khent gètt di Prais ARGE ALP 2024: da internatzionàl djurì hatt auzgeschauget 19 prodjèkte boda ågian bia zo nütza pezzar 'z bazzar, zbisnen disan soinda khent zornìrt di drai boda hãm gebunnt.

Dar earst prais iz gânt dar Spetzializate Tèknische Obarschual vo Bellinzona vor in prodjèkt übar bia zo stiana nã in bazzar von prünn vo baitom; dar zboate prais iz khent gètt dar lombardesche firma Gargano ADV, vor in prodjèkt gehoaht "AquaGuardi – Il Guardiano Digitale dell'Acqua"; dar draite prais in Südtirolar Bauerbund pinn prodjèkt gehoaht "Wasser Pilot – Ottimizzazione dell'irrigazione nella praticoltura, agricoltura, frutticoltura e viticoltura".

Arge Alp iz an arbat kamòuschaft augelekk atz 12 von bimmat 1972 atz Mösern, in Tiról, pinn zil auzohalta un vürzovüara sachandarn boda soìn nützlich vor alle un boda ågeat schiar 26 mildjü laüt. 'Z soinda toalnemmar vo Arge Alp 'z Taütschlânt pinn frai Lânt vodar Baviara, 'z Österrach pinn Lentar Vorarlberg, Tiról un Salzburg, 'z Beleschlânt pinn zboa autonomen Provintzan vo Poatzan un Tria un pittar Redjong Lombardia di Svaitz pinn Kantöü Graubünden, Sankt Gallen un Ticino.

Foto un pildar hergerichtet von Prèss Àmt

Download pildar un interviste [da](#) :

<https://www.youtube.com/watch?v=KjxUOMT8ny4&t=2s>

<https://www.youtube.com/watch?v=O5g1Giuw3PA&t=34s>

Übarsetzt von Schaltarle vor di zung von Toalkamou vodar Zimbar Hoachebene

(cdt)